

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/3/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4417217525
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4417217525.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a sudkýň JUDr. Viery Koscelanskej a JUDr. Lenky Halmešovej, v právnej veci žalobkyne: O. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. J. XXXX/XX, XXX XX R., zast. Mgr. Stanislava Tichá, advokátka, Zakvášov 1519/55, 017 01 Považská Bystrica, proti žalovanému : PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava 26, IČO: 35 792 752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, 811 04 Bratislava, o zaplatenie 1.112,31 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č.k. 5Csp/247/2017-106 zo dňa 19. júla 2018, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku ako aj vo výroku o trovách konania z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 1.112,31 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.112,31 eur od 24.1.2018 do zaplatenia a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému a to v rozsahu 100 %.

V dôvodoch rozhodnutia poukázal na obsah podanej žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia sumy 1.112,31 eur a úroku z omeškania vo výške 5 % ročne od 18.2.2016 do zaplatenia a to titulom bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia odôvodnila tým, že úver ktorý jej bol poskytnutý zo strany žalovaného na základe Žiadosti o poskytnutie úveru/ zmluvy o revolvingovom úvere č. 8400042178 zo dňa 28.10.2011 považuje za bezúročný a bez poplatkov a plnenie odplaty za služby podľa bodu VIII. Žiadosti/zmluvy považuje za neplatný právny úkon.

Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 451 ods. 1,2, § 456, § 100 ods. 1 veta prvá, § 107 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka ako aj zisteným skutkovým stavom na základe čoho dospel k záveru, že žalobkyňa sa o vzniku bezdôvodného obohatenia subjektívne dozvedela až v čase, keď prestala splácať úver, t.j. 17.2.2016 / kedy bola zo strany žalobkyne vykonaná posledná úhrada/. Uvedeným dňom, t.j. 17.2.2016 sa žalobkyňa subjektívne dozvedela koľko zaplatila žalovanému na základe zmluvy, t.j. týmto dňom zistila / mohla zistiť/, o koľko úver, ktorý bol bez poplatkov a úrokov, žalovanému preplatila. A od uvedeného dňa /17.2.2016 / dvojročná premlčacia lehota do dňa podania žaloby / 22.12.2017/ neuplynula. Vzhľadom na vznesenú námietku premlčania, súd prvej inštancie skúmal, či žalobkyňa uplatnila nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia aj v zákonnej lehote podľa ods. 2 cit. § 107 Občianskeho zákonníka. Z prehľadu úhrad vykonaných žalobkyňou na základe vyššie uvedenej úverovej zmluvy súd mal preukázané, že táto všetky platby vykonala v období od 15.12.2011 do 17.2.2016 spolu vo výške 2.211,99 eur, pričom z tejto sumy žalovaný prijal bez právneho dôvodu 1.112,31 eur. Súd prvej inštancie prijal záver, že sumu 1.112,31 eur žalovaný prijal bez právneho dôvodu a s úmyslom bezdôvodne sa na úkor žalobkyne obohatiť. V tomto smere uviedol, že žalovaný ako podnikateľský subjekt poskytujúci nebankové úvery si aj vzhľadom na viaceré rozhodnutia súdov SR, ktoré sa týkali spotrebiteľských úverových zmlúv musel byť vedomí toho, že zmluvy,

ktoré mali charakter formulárových vopred ním predtlačených zmlúv, obsahujú množstvo neprijateľných zmluvných podmienok a nespĺňajú všetky náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z.z.. Zdôraznil, že v čase, kedy žalovaný uzatváral zmluvu o spotrebiteľskom úvere, zákon o spotrebiteľských úveroch jednoznačne upravoval, čo všetko musí zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať a takisto upravoval zákonné následky nedodržania tejto zákonnej podmienky. T.j. v prípade ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala zákonné náležitosti, úver na základ nej poskytnutý sa považoval za bezúročný a bez poplatkov. Zohľadnil, že žalovaný napriek uvedenému naďalej v svojich zmluvách používal neprijateľné zmluvné podmienky a pri uzatváraní zmlúv používal ním vopred pripravené zmluvy formulárového typu, ktoré neobsahovali zákonné náležitosti, požadované podľa zákona o spotrebiteľských úveroch. Uviedol, že keby išlo o jednorazové pochybenie zo strany žalovaného, bolo by možné o jeho určitom úmysle polemizovať. Vzal do úvahy, že žalovaný však v tom čase so spotrebiteľmi bežne uzatváral zmluvy vykazujúce vyššie uvedené nedostatky a v prípade samotnej žalobkyne boli v konaní 5C/173/2016 vyhodnotené naraz dva úvery, poskytnuté na základe dvoch zmlúv za bezúročné a bez poplatkov. Vzhľadom k týmto skutočnostiam prijal záver, že zo strany žalovaného nešlo o jednorazové pochybenie, ale v tom čase bežne používané praktiky, na základe ktorých dochádzalo k obohateniu žalovaného sa na úkor spotrebiteľa. Podľa názoru súdu prvej inštancie celé konanie žalovaného a to príprava návrhu zmluvy, ktorá obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a nespĺňa náležitosti o spotrebiteľských úveroch, uzavretie takejto zmluvy so spotrebiteľom a následné prijatie plnenia nad rámec zákona na základe tejto zmluvy, t.j. prijatie aj poplatkov a úrokov je úmyselným konaním. Zdôraznil, že žalovaný sa úmyselne bezdôvodne obohatil, keď ako subjekt podnikajúci v danom obore, vo vzťahu k spotrebiteľovi v nepochybne silnejšom postavení, vopred pripravil znenie formulárovej zmluvy v rozpore s jej právnou úpravou. Zároveň poukázal na ustanovenie § 2 zákona č. 1/1993 Z.z., a na nevyvrátiteľnú právnu domnienku, že žalovaný poznal právne predpisy v čase uzatvárania zmluvy, ako podnikateľský subjekt ktorý podniká v tejto oblasti bol preto povinný pripraviť návrhy zmlúv, ktoré by obsahovali všetky zákonné náležitosti a keďže tak neurobil, resp. obsah formulárových zmlúv nedal do súladu so zákonmi, a naďalej opakovane takéto neperfektné zmluvy / ktorých obsah on pripravoval/ so spotrebiteľmi uzatváral, má súd za to, že tak urobil úmyselne, t.j. bezdôvodné obohatenie ktoré takto získal, je bezdôvodným obohatením, ktoré získal úmyselne, pričom zmysle § 107 ods. 2 OZ sa právo na jeho vydanie premlčí za desať rokov odo dňa keď k nemu došlo. V tejto súvislosti uviedol, že žaloba bola podaná na súde 22.12.2017 a žalobkyňa na základe tejto úverovej zmluvy začala žalovanému plniť dňa 15.12.2011. Všetko čo zaplatila na základe uvedenej zmluvy, t.j. aj sumu ktorú súd považuje za bezdôvodné obohatenie, zaplatila teda v rámci desaťročnej objektívnej premlčacej lehoty, pretože od 1.12.2011 do podania žaloby uplynulo len cca šesť rokov. Keďže v tejto veci žalobkyňa neuplynula ani dvojiročná subjektívna lehota a ani desaťročná premlčacia lehota podľa § 107 Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že nárok žalobkyne na zaplatenie bezdôvodného obohatenia 1.112,31 eur premlčaný nie je. Z uvedeného dôvodu zaviazal žalovaného na úhradu žalovanej sumy, na ktorú vznikol žalobkyňi nárok titulom bezdôvodného obohatenia. Zároveň žalobkyňa priznal úroky z omeškania a to podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, s poukazom na Nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z. z. v znení noviel vo výške 5 % ročne s tým, že žalovaný je v omeškani s peňažným plnením avšak nie od 18.2.2016 / ako si to uplatnila žalobkyňa v žalobe/, ale až odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému, t.j. od 24.1.2018. Vo zvyšku nárok na zaplatenie úroku z omeškania zamietol. O trovách účastníkov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a v konaní úspešnej žalobkyňa priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu 100 % voči v konaní neúspešnému žalovanému.

2. Proti tomuto rozsudku podal písomne v zákonnej lehote odvolanie žalovaný ktorý navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu zamietol, alternatívne vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V dôvodoch svojho odvolania žalovaný uviedol, že podal odvolanie v časti výroku, ktorým sa žalobe vyhovel a v časti výroku o náhrade trov konania. Bránil sa tým, že v konaní nebol vykonaný žiadny dôkaz o úmysle bezdôvodne sa obohatiť. Podľa jeho názoru záver súdu, podľa ktorého žalovaný má ako podnikateľský subjekt vedieť, že sa bezdôvodne obohacuje by znamenal, že každé bezdôvodné obohatenie by muselo byť získané úmyselne. Pokiaľ by mala byť v posudzovanom prípade aplikovaná desaťročná premlčacia doba stanovená v § 107 ods. 2 OZ pre prípad získania úmyselného bezdôvodného obohatenia, bolo by preto nutné preukázať existenciu vedomosti žalovaného o tom, že existuje skutočnosť, od ktorej odvodzuje vznik a existenciu bezdôvodného obohatenia. Existencia úmyslu získať bezdôvodného obohatenia nie je daná s eventualitou, že by bezdôvodné obohatenie mohlo vzniknúť. Vytýkal súdu prvej inštancie, že okrem všeobecného konštatovania neoznačil žiadny dôkaz, z ktorého vyvodzuje záver o úmysle

získať bezdôvodné obohatenie. Zdôraznil, že úmysel (či už priamy alebo nepriamy) musí smerovať k bezdôvodnému obohateniu a musí existovať už v čase získania bezdôvodného obohatenia. Nestačilo by teda, kedy povinný získal bezdôvodné obohatenie neúmyselne a potom by si ho úmyselne ponechal. Záverom uviedol, že súd nezdôvodnil, prečo je premlčacia doba objektívna desaťročná, len všeobecne poukazuje na to, že odporca má poznať zákon. Nebol však preukázaný úmysel .

3.K odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadrila žalobkyňa, ktorá navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Podľa názoru žalobkyne rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za správne a súd sa dostatočne vysporiadal s námietkou premlčania, správne vyhodnotil, že došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného, ktoré je povinný vrátiť žalobkyni. Žalobkyňa poukázala na skutočnosť, že žalovaný vedel, že neuvedením výšky úrokov z úveru a poplatkov priamo v zmluve o spotrebiteľskom úvere nastane zákonom predpokladaná sankcia, t. j., že veriteľ (žalovaný) nebude môcť od dlžníka (žalobkyne) žiadať úrok z úveru a ani iné poplatky, a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzrozmeneý. Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech.

4.Žalobkyňa doplnila svoje vyjadrenie, v ktorom uviedla, že vznesená námietka premlčania žalovaným je podľa jej názoru nedôvodná. Podľa jej názoru danú vec treba posúdiť podľa objektívnej lehota 10 ročnej premlčacej doby, pretože bezdôvodné obohatenie žalovaného treba považovať za úmyselné. Poukázala na to, že žalovaného nekalé obchodné praktiky ako dôsledky absencie podstatných náležitostí zmluvy boli žalovanému vytknuté už pred uzatvorením zmluvy so žalobcom. Žalovaný vedel, že ním preložená zmluva vykazuje nedostatky, pre ktoré ju treba považovať za neplatnú. Takéto konanie nemožno vyhodnotiť inak ako úmyselné, zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech.

5.Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zák.č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom vyhovujúcom výroku ako aj v súvisiacom výroku o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušiť vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6.Podľa § 107 ods. 1 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

7.Podľa § 107 ods. 2 OZ najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

8.Ustanovenie § 107 OZ ustanovuje kombinované premlčanie doby, a to subjektívnu, ktorá je dvojročná, a objektívnu, ktorú nemožno prekročiť, hoci by ešte boli podmienky pre uplynutie subjektívnej premlčacej doby, a ktorej dĺžka je určená rozdielne podľa charakteru získania bezdôvodného obohatenia. V prípade, že bolo bezdôvodné obohatenie získané bez úmyselného konania, jej dĺžka je tri roky a ak bol taký prospech získaný úmyselne, určil Občiansky zákonník jej dĺžku v rozsahu desať rokov. Aj plynutie týchto lehôt je stanovené odlišne a aj ich plynutie a skončenie nie sú na sebe závislé. Osobitne je upravený aj začiatok plynutia týchto premlčacích dób. Pre začiatok behu subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a kto ho získal. Pritom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o získaní tohto obohatenia na jeho úkor dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne aj skôr. Naproti tomu, plynutie objektívnej premlčacej doby je upravené bez akejkoľvek závislosti na subjektívnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení získanom na jeho úkor; v zmysle ustanovenia § 107 ods. 2 OZ. plynie odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu (R 25/1986, s. 111 ods. 4 a s. 112 ods. 1).

9.Súd prvej inštancie vyhovel žalobe žalobkyni, pričom námietku premlčania vznesenú v priebehu konania žalovaným posúdil podľa § 107 ods. 2 OZ ako úmyselné bezdôvodné obohatenie, s tým, že právo na jeho vydanie sa premlčuje za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo. Podľa názoru odvolacieho súdu na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia len všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv, ale bolo by nutné v každom jednotlivom prípade s poukazom na okolnosti uzavretia úverovej zmluvy preukázať, že žalovaný v čase uzavretia úverovej zmluvy a prijatia plnenia na základe úverovej

zmluvy vedel alebo bol aspoň uzrozumený, že sa bezdôvodne obohacuje. V tomto smere súd prvej inštancie neuviedol žiadne osobitné dôvody, z ktorých odvodil záver o úmyselne získanom bezdôvodnom obohatení žalovaným. Rovnako žalobkyňa zatiaľ nepreukázala, že by žalovaný mal úmysel získať bezdôvodné obohatenie vo vzťahu k plneniu z úverovej zmluvy uzavretej práve medzi stranami.

10. V tomto smere odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 18. októbra 2018 sp. zn. 1Cdo/238/2017, sp.zn. 7Cdo/227/2019 a 7Cdo/161/2019 zo dňa 29. septembra 2020. V týchto rozhodnutiach dovolací súd uzavrel, že samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa, vo všeobecnosti a bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. Uviedol tiež, že samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé osebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). V tomto ohľade dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mala žalovaná úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovanej (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.

11. S ohľadom na dôvody uvedené súdom prvej inštancie v napadnutom rozsudku ako aj dôvody uvedené žalobkyňou v podanom vyjadrení k odvolaniu odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že dôsledkom nedodržania zákonných náležitostí v zmluve o úvere je v určitých zákonom presne špecifikovaných prípadoch bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru. Iba samotná skutočnosť, že súd určil, že úver poskytnutý žalovaným žalobkyňi je úver bez poplatkov a bez úrokov, neodôvodňuje prijať záver, že žalobkyňou zaplatené úroky a poplatky sú bezdôvodným obohatením získaným žalovaným úmyselne. Žalobkyňa zatiaľ v konaní nepreukázala, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jej úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovanej (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.

12. Vzhľadom k vyššie uvedeným záverom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie pre nesprávne právne posúdenie veci vo vyhovujúcom výroku ako aj v súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v ktorom sa súd prvej inštancie bude opätovne zaoberať námietkou premlčania, ktorú vzniesol žalovaný v priebehu konania. Svoje rozhodnutie aj riadne odôvodní tak, aby spĺňalo všetky náležitosti, ktoré vyžaduje ust. §220 CSP.

13. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).